

מסורת הש"ס

(א) [לְקַמֵּן קֶלֶבֶן.] (ב) [וַיִּמָּא עַד: וְיָצִי.] (ג) [וְנוֹסַחַת בְּכוֹרוֹת פִּי' צִי' הָיָה.] (ד) [וַיִּגֵּי הַעֲדוּן רִשְׁאֵלִי.] (ה) [סְנַהֲדְרִין כֹּה: כְּלָלִים פִּי' מִי, מְנוּזוֹת.] (ו) [לְקַמֵּן פֶּלֶא: פִּי: מְנוּזוֹת לֹה: כִּי' עַל. קְדוּשֵׁין מִי.] (ז) [שִׁי'ן נִמְשָׁה לְעֵלִי עַתָּה.] (ח) [שִׁי'ן נִמְשָׁה לְעֵלִי עַתָּה.] (ט) [שִׁי'ן נִמְשָׁה לְעֵלִי עַתָּה.] (י) [שִׁי'ן נִמְשָׁה לְעֵלִי עַתָּה.]

תורה אור השלם

1. אֵל רָבִי יִתְחַמֵּד וְאֶקֶד וְיִרְשֶׁן וְתָא וְתָמִיר וְכָל בְּהֵמָה מִפְּרִשְׁתָּ פֶרֶסָה וְשִׁטְעַת שֶׁעַ שְׁמִי פֶרֶסוֹת מַעֲלַת נָרָה בְּבִהְמָה אֲתָה תֵּאבְלָהּ דְּבָרִים יֵד ה.ו.

גליון הש"ס

נב' הני עידי דבאלא. עי' סוסה ד'יג ע"א תורה' משום:

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל רב חנן לרב אשי אממר:

הגהות מהר"י

לנרא
(א) רש"י ד"ה ברי' צ"ע
כו' וה"נ אמרין צ"ק ע"ה
ע"א ונבטות ז' ע"א
כ"ל:

מוסף רש"י

שור הבר כו'.
ופלוגמיהו לענין תמח
חלבו וספי הדס (סנהדרין
כח).
שחיטה שאינה
למילה לא
שמה שחיטה. וכל חיוב
ואיסור הבא על ידי שחיטה
אינו על פניה (קדושין נח).

אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

פ.

עין משפט
נר מצוה

א מ"י פ"ט מהל' צבורים ה"ה ועין כ"מ סנה ע"ן קמח טו"ע י"ד מ"י ט"א סני' יח:
ב ג מ"י פ"צ מהל' שמיטה ה' ח סנה לנ"ן קמח טו"ע י"ד מ"י ט"א סני' יח:
ד מ"י פ"א מהל' מלכות אסורות הלכה י:
ה מ"י ט"א סנה ח: ו מ"י ט"א סנה יב טו"ע י"ד סני' כח סני' ד וסני' פ סני' ג:

שיטה מקובצת

א' בשא ואפילו מקצת שיה. ג"ב ע"י חוס' לקמן דף פח ע"א:

רבינו גרשום

אמר רבי פפא הילכך לענין כסוי הדם. כו' אין שוחטין אותו ביום טוב ואם שחטו אין מכסין את דמו דמספקא להו ואולין לחומרא ולענין מתנות קא מיפלגי בשא אפי' מקצת שיה: בחי' הבא על הצבייה לאיסורא. כלומר כיון דאמר צבייה איסורא איכא מלקות ליכא: (אלא איסורא היכא) בצבי הבא על התיישה ולמלקות כלומר כיון [דאמר] תיישה שחטו בלא: עשר בהמות מנה הכתוב שור שה נכשים ושה עדים איל וצבי וגו' עשרה הן בין בהמות וחיות: ואיכא טובא. כלומר ואיכא טובא חיות: אי"כ כל הני פרטי למא לי. כל הני פרטי איל וצבי ויחמור וגו' למא לי אלא מדמה הני פרטי ש"מ דליכא חיות טהורות עור: אממר שרא תרבייהו לומר דסביכא ליה דמין חיה הוא מדקא חשיב ליה בהדי חיות. כלומר דכתיב ותאו וזמר ומתרגמין תורבאל: שני סופג את התורבאלים

כוי בריה בפני עצמה היא. אמתניתין דכסוי הדם (לקמן פג:) קאי דתנן ונוהג כזוי מפני שהוא ספק ואין שוחטין אותו ז"ט ואם שחטו כו' ולא אכוי שנחלקו זו ר' אליעזר ורבנן קאי כדפירש בקונטרס: ור"א הבריעו בו חכמים אם מין בהמה או מין חיה. וא"ת ולדקון צסימין דקרינס וי"ל דאפשר ללא

היו יכולין לזכר צקרינו שפיר אס' הדודות וכרוכות יפה: ור"א א"ל הבר. וסבר רב נחמן ור"ק דבריימא שהוא ודאי חיה ושוחטים אותו ז"ט ומכסין דמו ופליגי אמתניתין (לקמן דף פג:) אכל אין לומר דלדידהו צהמה הוה דאס' כן מ"ק היינו רש"י:

וידל' מא מינא דתאו הוא. וקסבר רב אחא דתאו מין חיה הוה כרזי יוסי דלמר צקמון שור הכר מין חיה דאי כרזין דלמר מין צהמה הוה א"כ כי הוי נמי מין תאו הוי כשר לגבי מוצח:

מדחשיב ליה בהדי חיות ש"מ דחיה הוא. משמע

דאי לא דחשיב ליה צהדי חיות הוי צהמה לר"ע משום דנקרא שור וקשה קצת דאיל הכר הוי חיה כדפי' לעיל אף על גב דנקרא איל:

חולין בחוץ שניהם כשרים. ס"ד דמיפסל שני משום לא תאכל כל תועבה כדלמר צפרק כל הצצר (לקמן דף קטו.):

הראשון חייב ברת ושניהם סופגין את הארבעים.

דלא כר' ט' יצחק אמיא דלמר צפרק אלו הן הלוקין (מס' דף גג.) חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתם ועוד הוה מני' למתני חולין וקדשים צחוק וצפנים וכן קדשים וחולין וקדשים צפנים וצחוק וכן קדשים וחולין ואי כלל הני דמני' יס' חדוש איכא לנימיר דלא תנא דלמי משום דליכא צהו שום חדוש ואי ליכא חדוש צכל הני דמני' ז"ל תני ושייר: קדשים

מנה הכתוב ותו לא והני מודלא קחשיב להו בהדי חיות ש"מ דעו נינהו מתקין לה רב אחא בר יעקב ואימא יאיל וצבי פרט כל בהמה כלל פרט וכלל נעשה כלל מוסף על הפרט איכא טובא אם כן כל הני פרטי למא לי מתקין לה רב אחא בריה דרב איקא ודלמא מינא דאקו נינהו אמר ליה רב אחא מינא דתאו או מינא דזמר נינהו אמר ליה רב חנן לרב אשי אמימר שרי תרבייהו בעא מיניה אבא בריה דרב מנימין בר חיאי מרב הונא בר חיאי הני עזי דבאלא מהו לגבי מוצח א"ל עד כאן לא פליגי רבי יוסי ורבנן אלא בשור הבר דתנן (י"שור הבר מין בהמה הוא רבי יוסי אומר מין חיה דרבנן סברי מדמתרגמין תורבאל מינא דבהמה הוא ור' יוסי סבר מדקא חשיב ליה בהדי חיות מינא דחיה הוא אבל הני דברי הכל מינא דעו נינהו מתקין לה רב אחא בריה דרב איקא ודלמא מינא דאקו נינהו אמר ליה רבינא לרב אשי ודלמא מינא דתאו או מינא דזמר נינהו א"ל ר' (ב) נחמן לרב אשי אמימר שרי תרבייהו: כיצד השוחט וכו': אמר רבי אושעיא כולה מתניתין דלא כר' שמעון כמאי מדקא תני קדשים בחוץ הראשון חייב ברת ושניהם פסולים וסופגים את הארבעים מכדי שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה קמא

נקראת על שם אציה: עזי דבאלא. עזי הלצנון. צאלא יער: כשרות לגבי מוצח. ללאו חיות נינהו אלא צהמות: עשר צהמות מנה הסכום להיתר אכילה שור שה נכשים ושה עדים איל וצבי ויחמור ואקו ודישון ותאו וזמר (דברים יד) ואין לנו עוד צהמה וחיה כשרה צבולם והשתא להנהו עזי דבאלא ליכא נספוקי שמה מין חיה הוא שלא הוזכרה כאן דהא תו ליכא ומדלא מניניהו להנך צהדי חיות ש"מ צכלל עז הן ועז צהמה הוא: מתקין לה רב אחא. נהי נמי דאין עוד מין חיה שלא הוזכרה כאן אכתי מנא לך דמינא דעו הוא דלמא מינא דאקו דאין ולא ידעין מאי נינהו או תאו או חיה הנך דלא צקאינן צהו ודלמא הני נינהו: שרי צהמיהו. לאכילה דס"ל חיות נינהו: תאו מתרגמין תורבאלא. שור הלצנון: אכל הני. דלא מניניהו צהדי חיות דברי הכל מין עז נינהו: ל"ה שמעינן ליה צהמיתין (לקמן דף פא:) שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה ולא מחייב עליה משום אותו ואת בנו דקמני ר' שמעון פוטר בשוחט שור הנסקל: קמא

בשה ואפי' מקצת שיה. וכדמפרש רב פפא ואזיל: הילכך לענין כסוי הדם כו'. כלומר הואיל ואוקימנא דלתרבייהו מספקא להו וצשה ואפילו מקצת שיה פליגי: לענין כסוי הדם. דקמני אין שוחטין דמשמע ודאי חייב צכסוי ספק פטור ולענין מתנות דפליגי צה: לא משכחם לה אלא צכסוי הנא על התיישה וכו'.

והא דקמני אין שוחטין רבנן היא ומשום שמה חוששין וחייב צכסוי דלית להו צבי ואפי' מקצת צבי ושמה אין חוששין ופטור מן חוששין הנא על מקצת צבי ליכא דצתיים הנא על הצבייה ליכא לאוקומה דמימוס כרבנן דהא ודאי איכא מקצת צבי ולשחוט וליכסי לרבנן. ולרבי אליעזר ודאי הוה מצי לאוקומה צתיים הנא על הצבייה שמה חוששין וליכא אלא מקצת צבי ושמה לית ליה ושמה אין חוששין וכוליה צבי הוה וצעי כסוי אכל ניחא ליה לאוקומה כרבנן. ולענין מתנות נמי צכסוי הנא על התיישה ולר"א פטור לגמרי דשמה חוששין וליכא אלא מקצת שיה דאס' מקצת שיה לית ליה וכוין דמספקא לן המוציא מחבירו עליו הראיה וי"ל אייתי ראיה דאין חוששין וכוליה שיה הוה ושקול ולרבנן חייב מיהא צחצי מתנות ממה נפשך דאי אין חוששין כוליה שיה הוה ואי חוששין מקצת שיה דאס' מיהא איכא ורבנן אית להו שיה ואפילו מקצת שיה ושקיל פלגא דשיות ואידך פלגא אימא ליה אייתי ראיה דאין חוששין וכוליה שיה הוה ושקול. וצתיים הנא על הצבייה ליכא לאוקומיה דא"כ לרבנן נמי ליפטר דנהי נמי דאפי' מקצת שיה אמרין מי לימא לן דאיכא מקצת שיה דלמא אין חוששין וכוליה צבי הוה המוציא מחבירו עליו הראיה: לענין אותו ואת בנו משכחם לה. לפלוגמיהו דלעיל צין צתיים כו': צתיים הנא על הצבייה ונלאיסורא. צעלמא קאמרי רבנן דנוהג ואסור לשחטה לנקבה הנאה מן התיים והצבייה עס צנה משום שמה חוששין ואיכא מקצת שיה ורבנן אית להו מקצת שיה אכל מלקות ליכא דשמה אין חוששין ואפילו מקצת שיה ליכא הילכך הו"ל לה התרמא ספק ולא שמה התרמא ואין מלקות צלא התרמא ולר"א מותר לכתחלה דא"נ חוששין ואיכא מקצת שיה לית ליה מקצת שיה: נהי נמי דחוששין. איכא מקצת שיה דאס' צריה צפני עצמה. ולא מכללי צהמה וחיה הוא צא דס"ל אין חיה מתעצרת מצהמה ולא צהמה ממה ור"נ אמרין צצ"ק (דף עה). ומינהו רב יהודה לאו אליכא דר' אליעזר ורבנן נקט מילתא דליהו ודאי סבירא להו דמכללי צהמה וחיה הוא צא והכי נמי אמרין (א) צצ"ק חוץ מרבי אליעזר ומחלקיהו שהיו אומרים חיה מתעצרת מצהמה: איל הכר. איל זכר הגדל ציערים: צים דושאי. משפחה

נקראת על שם אציה: עזי דבאלא. עזי הלצנון. צאלא יער: כשרות לגבי מוצח. ללאו חיות נינהו אלא צהמות: עשר צהמות מנה הסכום להיתר אכילה שור שה נכשים ושה עדים איל וצבי ויחמור ואקו ודישון ותאו וזמר (דברים יד) ואין לנו עוד צהמה וחיה כשרה צבולם והשתא להנהו עזי דבאלא ליכא נספוקי שמה מין חיה הוא שלא הוזכרה כאן דהא תו ליכא ומדלא מניניהו להנך צהדי חיות ש"מ צכלל עז הן ועז צהמה הוא: מתקין לה רב אחא. נהי נמי דאין עוד מין חיה שלא הוזכרה כאן אכתי מנא לך דמינא דעו הוא דלמא מינא דאקו דאין ולא ידעין מאי נינהו או תאו או חיה הנך דלא צקאינן צהו ודלמא הני נינהו: שרי צהמיהו. לאכילה דס"ל חיות נינהו: תאו מתרגמין תורבאלא. שור הלצנון: אכל הני. דלא מניניהו צהדי חיות דברי הכל מין עז נינהו: ל"ה שמעינן ליה צהמיתין (לקמן דף פא:) שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה ולא מחייב עליה משום אותו ואת בנו דקמני ר' שמעון פוטר בשוחט שור הנסקל: קמא